

Maa- ja Ruumiamet

maarium@maarium.ee

Koopia:

Saaremaa Vallavalitsus

vald@saaremaavald.ee

Mereranna Põllumajandusühistu

Vandeadvokaat Rainer Kuulme

Advokaadibüroo Lillo & Partnerid

rainer.kuulme@advokaat.ee

Avaldajad: *vastavalt nimekirjale allpool*

Avaldajate esindaja: vandeadvokaat Liisa Linna

Advokaadibüroo LIVERTE

e-post: liisa@liverte.ee

10. märts 2025

SEISUKOHAD Tahula külas Tahula suurfarmi detailplaneeringule

11. veebruaril 2025 kuulas Maa- ja Ruumiamet ära Tahula külas Tahula suurfarmi detailplaneeringu (edaspidi DP) avalikul väljapanekul esitatud vastuväited-ettepanekud ning Saaremaa valla seisukohad nendele.

Ärakuulamisel jäid avaldajad oma vastuväidete juurde, leides, et biogaasijaam ning suurfarmi kavandatav oluline laiendamine ei sobitu olemasolevasse elukeskkonda Tahula külas. Avaldajate hinnangul ei tule DP seletuskirjast ega menetlusdokumentidest esile, et vald oleks kaalunud Saaremaa ainsa biogaasijaama asukoha jaoks sobilikumaid alternatiive ning hinnanud selle mõju elukeskkonnale Tahula-Upa-Lilbi külade piirkonnas.

Avaldajate poolt esitatud kriitika pinnalt, palus Maa- ja Ruumiamet 11. veebruari ärakuulamisel, et DP-s täpsustataks järgmisi asjaolusid:

- 1) Tuua välja Saaremaa ainsa biogaasijaama asukoha valiku kaalutlused ning põhjendada DP seletuskirjas, miks on just Tahula küla selleks parim asukoht.
- 2) Tähelepanuta on jäänud kehtivas Kuressaare linna ja Kaarma valla kontaktvööndi ühisplaneeringus (edaspidi ÜP) väärtuslikuna märgitud Risti-Virtsu-Kuivastu-Kuressaare maantee teelõik, mille säilitamise vajadus on välja toodud ka Saaremaa maakonnaplaneeringus. DP-s puutuvad selgitused, kuidas teelõigu säilimine tagatakse, millised on leevendusmeetmed vaadete säilitamiseks.
- 3) DP-s on vaja paremini lahti kirjutada liiklusskeem, et oleks selge, mis teid pidi sõnnikuvedu, gaasieksport toimub.
- 4) Juurdepääsude väljaehitamise kohustust täpsustab haldusleping enne kehtestamist kuid DP seletuskirjas peaks olema selgelt välja toodud kui laiad teed s.t kas 1-suunalised või 2-suunalised (koosolekul mainiti taskuid) ning, kas jalakäijatele jääb ruumi ja millised kiiruspiirangud (õueala?) ning, mis kattega on tee (asfalt?). Lisaks lubati avaldajatele valla/huvitatud isiku poolt saata Transpordiameti tehnilised tingimused.
- 5) Selgus, et huvitatud isik on tellinud DP ohu riskihinnangu, kuid ei ole seda edastanud avaldajatele. Riskihinnangule ei viita DP dokumentatsioon. DP seletuskiri peab seadma tootmise maksimumid, et oleks selge, et ehitusluba ei anta arenduseks, millest tuleneks suurem oht - C-kategooria oht ja kõrgem peab olema DP-s välistatud.
- 6) DP seletuskirjas tuleb välja tuua lõhnhäiringute künnised OÜ Lemma täiendava ekspertiisi alusel.
- 7) Täiendamist vajab ka põhjavee kaitse kohane DP seletuskirja osa.

Avaldajad, olles tutvunud valla poolt edastatud täiendatud DP versiooni ning Lemma OÜ lõhnauuringu ja riskihinnanguga, leiavad järgmist.

Avaldajad esitasid avalikul väljapanekul vastuväite, et DP ei ole kooskõlas kehtiva ÜP-ga. Avaldajad tõid välja, et ÜP kohase maakasutuse juhtotstarbe „ettevõtlusala“ all mõistetakse keskkonda mittehäirivate tööstusettevõtete ja ladude, kuid ka äri- ja teenindusettevõtete maad sh. Mõisaküla (Tahula suurfarmi) põllumajandustootmisala.

DP-s kavandatud tegevus on keskkonda häiriv energiatööstusüksus, mis kindlasti ei mahu ÜP ettevõtlusala määratluse alla. Liiatigi on väga konkreetset ÜP-s välja toodud, et Mõisakülas – tänases Tahula külas asub ainult põllumajandustootmisala mitte aga biogaasijaam.

Avaldajad on olnud seega seisukohal, et DP-d peaks käsitlema ÜP-d muutvana, sest põllumajandustootmine üldplaneeringu mõistes ei saa sisaldada *a priori* biogaasijaama. Ehitise kasutamise otstarvete loetelu (vastu võetud majandus- ja taristuministri 2. juuni 2015. a määrusega nr 51) kohaselt liigituks energeetikatööstuse hoone tööstushoonete mitte aga põllumajandushoonete kategooriasse. Piirkonna elanikud ei saanud eeldada ÜP kehtestamise ajal, et igasugune ettevõtlusala, sh Tahula suurfarm võimaldaks energiatööstuse rajamist.

Parandatud DP seletuskirja on toodud sisse järgmised deklaratiivsed ja demagoogilised selgitused:

„Biogaasijaama ei saa lugeda keskkonda häirivaks energiatööstusüksuseks. Vastupidi, biogaasijaama näol on tegemist olemasoleva tootmise laiendamisega põllumajanduslike jäätmete käitlemiseks, biogaasijaam hakkab tootma põllumajanduslikest kõrvalsaadustest biogaasi ning biogaasist sooja, elektrit ja biometaani. Seega kavandatav biogaasijaam vähendab loomapidamise tulemusel tekkiva sõnniku käitlemisest tulenevat keskkonnamõju ja võimaldab Saaremaal loomapidamisega tegelevatel ettevõtetel kasutada oma tegevusest tekkivaidprodukte ja anda seeläbi omapoolne panus taastuvenergia tootmisesse. Biogaasijaam võimaldab vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid ning biogaasi ja biometaani tootmine on ringmajanduse teooria elluviimine praktikas. Biometaan on üks tulevikuväljavaatega taastuvaid gaasiallikaid ja üks vahend energiasüsteemi süsinikujalajälje vähendamiseks, seega on biogaasijaama rajamine vajalik mh nii Euroopa Liidu kui Eesti riigi poolt seatud keskkonnanäesmärkide täitmisele kaasa aitamiseks. Lisaks energiasüsteemi süsinikujalajälje vähendamisele, aitab biogaasijaamas põllumajandustegevuse süsinikujälge. Prognoositav liikluskooormuse suurenemine riigiteedel (Risti-Virtsu-Kuivastu-Kuressaare ja Upa-Leisi) jääb alla 1%. Lõhnahäiringud planeeringu ellu viimisel vähenevad. Anaeroobne kääritamine vähendab lõhnaainete teket 50-80%. Vedelsõnniku ebameeldiv lõhn anaeroobsel kääritamisel praktiliselt kaob, kuna lõhna põhjustavad ühendid (orgaanilised happed) protsessi käigus suures osas lagunevad. Planeeritava biogaasijaama puhul kavatakse rakendada lisaks ka täiendavaid heite vähendamise meetmeid (tahke toorme laadimine hoones ning väljuva heitgaasi puhastamine ja uuel digestaadi mahutil katte rajamine), mis aitab lõhnaainete heidet veelgi minimeerida. Vedela toorme vastuvõtumahutid on kaetud kaantega ning on kinnised süsteemid ning sealt heidet välisõhku ei toimu. Samuti on hermeetilised kääritid ja järelkääritid“

Avaldajad leiavad, et taunimisväärt on tuua DP-sse sisse väited, mis on tõesed vaid kogu Saaremaa territooriumi või veelgi enam kogu Eesti Vabariigi territooriumi kontekstis kuid ilmselgelt väärad Tahula küla ja planeeringu lähiala kontekstis.

Nimelt, biogaasijaam võib küll olla riiklikult tasandilt vaadeldes keskkonda vähem häirivam ja rohelisem energiatootmise viis, kuid kindlasti ei saa väita, et Tahula külas või veelgi enam DP lähialal (s.o orienteeruvalt 1 km raadiuses) vähendaks kavandatud arendus sõnniku käitlemisest tekkivat keskkonnamõju. Samuti on äärmiselt küüniline väita, et „Lõhnahäiringud planeeringu ellu viimisel vähenevad.“ DP seletuskirjas endas on leheküljel 16 kirjas, et lõhnreostus ei suurene olulisel määral. Seega on siiski oodata mingil määral lõhnreostuse suurenemist. Sellele viitab ka Lemma OÜ 12.12.2024 teostatud lõhnaine levimise hinnang.

Lemma OÜ hinnangu kohaselt lisandub olemasolevatele heiteallikatele uusi heite- ja lõhnaallikaid. Hinnangus on arvestatud, et detailplaneeringu realiseerumisel on käitises kuni 14 heiteallikat: katlamaja

ja koostootmisjaama korstnad, tõrvik, loomapidamishooned (lüpsilaudad, poegimislaut) sõnnikuhoidlad, toorme vastuvõtuhall ning kääritusjäähoidlad. Koostatud lõhnainete leviku hajuvuskaardi kohaselt tekib kõige enam ehk üle 25 % aasta lõhnatundidest just planeeritava kinnistu lõunapoolses osas – lautade juures. DP-ga on kavandatud juurde uus suur laut.

Lõhnaainete esinemist reguleerib kliimaministri 06.07.2023 määrus nr 37 “Lõhnaaine esinemise hindamise kord, hindamisele esitatavad nõuded ja lõhnaaine esinemise häiringutasemed” (edaspidi *määrus nr 37*). Lõhnaainetele on kehtestatud piirväärtus, mis on seotud lõhnaainete ajalise esinemisprotsendiga aasta lõikes, milleks on 15% aasta lõhnatundidest. Lemma OÜ modelleeritud kaardi kohaselt levib soodsa tuulega lautade ümber tekkiv lõhn 15 %list piirväärtust ületavas osas suisa ca 400 m kaugusele. Lemma OÜ on esitanud oma kaardil hajuvuse ulatuse valdavate tuulte suunal kuid „valdav“ ei tähenda seda, et tuuled teistest suundadest üldse ei puhu. Kaarti vaadeldes on üsna selge, et põhja-kirde suunal puhuva tuule korral tabab piirväärtusi ületav lõhnhäiring Tahula suurfarmist nii Änni, Kuldsekodu, Motelli ja Sarapiku kinnistuid. Idatuulte puhul võivad lõhnhäiringud ulatuda Upa külla Aru, Tamme, Suurekivi, Niine, Rüütli, Vene, Välja, Ado jt elamumaa kinnistuteni. Kliimaministri eelpool viidatud määruses on küll toodud, et lõhnainete esinemise hindamistulemuse hinnang peab sisaldama ka piirkonna meteoroloogiliste tingimuste lühikirjeldust, sh valdavad tuulesuundi, ent valdav tuulesuund ei mõjuta lõhnaaine heitkoguse arvutuslikku hindamist (määruse § 3 lg 1).

Märgime siinkohal ka, et Lemma OÜ kasutas Pärnu meteoroloogiajaama andmeid valitseva tuultesuuna määramisel mitte aga oluliselt lähemal asuva Roomassaare meteoroloogiajaama andmeid. Samuti ei ole tavapärane näidata hajuvusarvutuse kaarti ainult ühel tuulesuunal põhinevana. Hajuvuskaart on eksitav, jättes mulje, justkui lautadele kõige lähemal asuva Änni ja Juta talu kinnistule lõhnhäiring üldse ei levi. Kliimaministri määruse kohaselt tuleb lõhnaaine esinemise häiringutaset hinnata muuhulgas EVS 886-1:2005 standardi kohaselt (määruse § 2 lg 2 p 3 ja § 6 lg 1 ja 2). Lemma OÜ uuringus ei ole välja toodud viiteid asjakohasele standardile. EVS 886-1:2005 kohaselt on lõhnainete hajumise modelleerimise põhieesmärgiks tagada, et kahjulikud mõjud ei häiriks naabruses ja mujal elavaid elanikke. Seega on elementaarne näidata lõhnatundide maksimumid justnimelt elamualade suunas.

Samuti on eksitav DP seletuskirjas toodud väide, et „*Proгноositav liikluskoormuse suurenemine riigiteedel (Risti-Virtsu-Kuivastu-Kuressaare ja Upa-Leisi) jääb alla 1%.*“ Tegemist võib olla kogu liikluskoormuse kasvuga nimetatud maantee kogu ulatuse kohta, kuid välja on toomata kui suur on liikluskoormuse kasv planeeringuala ja selle lähiala – mõjuala piires. Teada on, et seoses biogaasijaamaga lisandub planeeringuala külastavaid sõidukeid 25 autorongi võrra ööpäevas. DP-s ei ole toodud välja kergliiklustee rajamise vajadust ega täpsustatud Tahula farmitee laiust. DP-le ei ole lisatud korrektset liiklusskeemi. Lisatud joonis juurdepääsuteedest ei kajasta sõnnikuveoautode ja biogaasi eksportivate veokite marsruute. Teada ei ole kas veokid hakkavad kasutama Risti-Virtsu-Kuivastu-Kuressaare maanteele jõudmiseks Upa-Leisi teed või Tahula-Upa teed või hoopis Tahula

farmiteed või kõiki teid vastavalt sellele kuidas mugavam on. Tahula-Upa tee äärsete talude omanikud ei saa olla kindlad, et nende elamutest ei hakka mööda kitsast külavaheteed toimuma sõnnikuvedu.

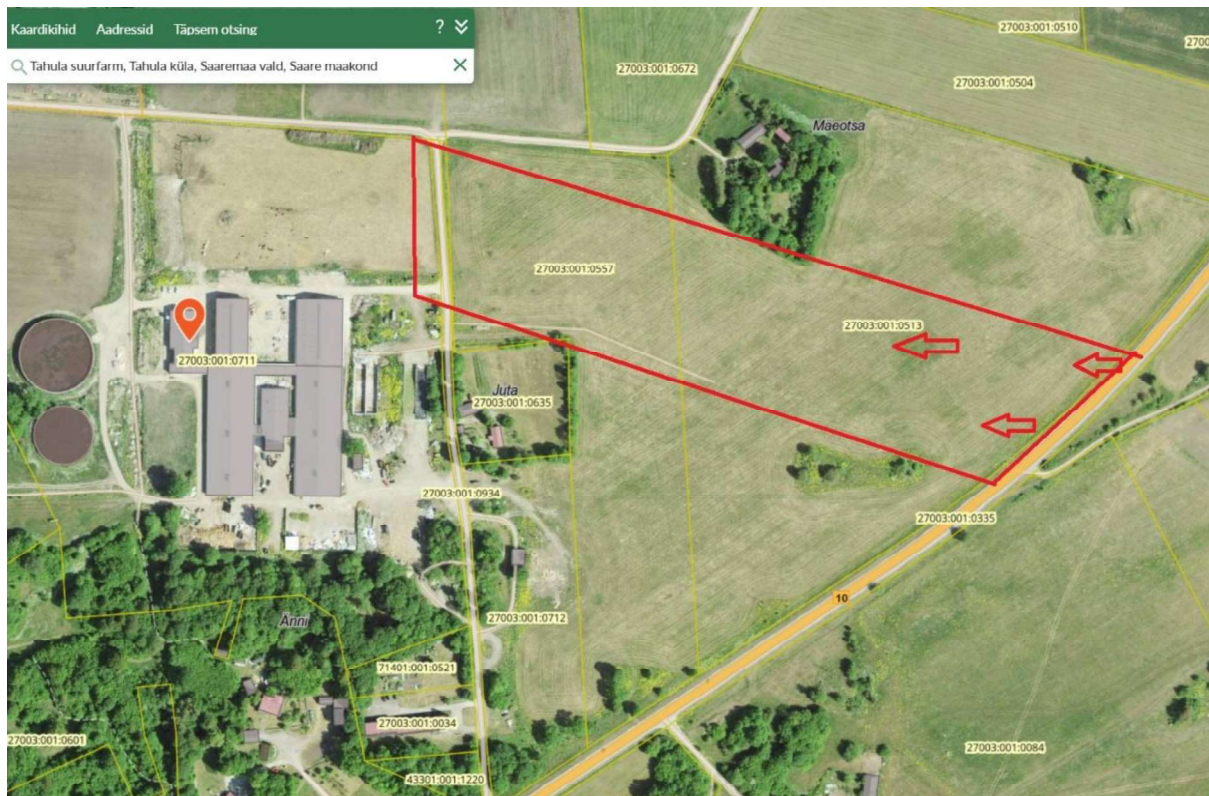
Avaldajate hinnangul on eelpool tsiteeritud lisandunud lõik DP seletuskirjas seega tervikuna eksitav. DP seletuskirjas võib küll tuua välja selle, milline on planeeritava energiatootmisjaama kasu kogu Eesti ühiskonnale, ent sellest olulisem on tuua välja selle mõju lähiala kogukonnale ja keskkonnale.

Lisaks eeltoodule on täiendatud DP seletuskirja ÜP-s kaitstava väärtusliku teelõigu temaatikaga. Välja on toodud, et: „*Planeeringualal asuv Tahula farm oli olemas juba ühisplaneerigu koostamise ajal. Planeeritav biogaasijaam kavandatakse farmist põhja poole, seega ühisplaneeringus märgitud ilusast teelõigust kaugemale. Käesoleva planeeringu elluviimine ei ohusta teed palistavaid alleesid ja puudetukkasid ning teest läände jäävaid metsasid. Seega säilib teelõigu praegune üldilme ka tulevikus. Planeeritav biogaasijaam jääb sellelt kauguselt (ca 500 m) suhteliselt märkamatuks ega tekita visuaalset reostust. Pildil on kavandatud kõrghaljastus näidatud suhteliselt madalana, kasvades hakkab kõrghaljastus varjama ära suurema osa biogaasijaama ehitistest. Lisaks ei ole lubatud välisviimistluses kasutada erksaid värvitoone. Jaama heledat tooni kuplid hajuvad taeva värviga üheks.*“

Kõnealuses lõigus puudub korrektne vaatekoridori analüüs. Väär on väide, et biogaasijaam teelt märkamatuks jääb. DP seletuskirjas toodud pilt teelt farmile ei kajasta planeeritavaid 21m kõrguseid rajatisi. Puuduvad ka skeemid vaatekoridoride kohta. Toome seega siinkohal välja vaatekoridori väärtuslikult Upa-Kuressaare teelõigult planeeritava biogaasijaama hoonestuse suunas, millelt on näha, et justnimelt tehasekompleks on üle avara põllu teelt nähtav. Olemasoleva lauda ja tee vahele jääb Juta elamumaa kinnistu, mille piiril kasvab kõrghaljastust. 21 m kõrgused käärititornid muudaksid kaheldamatult senise põlluvaate tööstusmaastikuks ning teelõik kaotaks olulise osa oma väärtusest.

Olulist rolli ei mängi see, et farm on olnud olemas enne ÜP kehtestamist, kuivõrd farmi seniste ehitiste kõrgus ei ületa metsa kõrgust ning jääb puude taha olulisel määral varjatuks.

DP-sse ei ole toodud sisse mingeid leevendavaid meetmeid, kuidas väärtuslikku vaadet Upa-Kuressaare teelõigul säilitada.

DP-s on täiendatud planeeringuala ja selle mõjuala analüüsi, tuues esile, et „*Biogaasijaama asukoht on valitud ühe suurima farmi lähedale, kus tekib lõviosa toormest mida ei peaks vedama vaid oleks võimalik pumbata. Esialgse valikus olid Haeska, Kärla ja Tahula suurfarmid. Kärla jäi valikust välja, kuna transport Kärle oleks ületanud mõistlikuse piiri ning ei oleks olnud majanduslikult tasuv. Haeska farm, mis samuti oli algselt tugev kandidaat biogaasijaama asukohaks, langes valikust välja põhjustel, et Haeskas puudus piisavalt tugev elektriliitumine ning farmini viivad teed oleksid logistika korraldamisel aeganõudvamad ja kulukamad ning osa farmini viivast teest vajaks täielikku rekonstrueerimist.*

Väide, et Haeska puhul oli takistuseks juurdepääsutee rekonstrueerimise vajadus, on otsitud, kuivõrd Tahula puhul puudub nõuetekohane juurdepääsutee sootuks. Samuti on mõlema farmi kaugus riigi maanteest sama – u 500m.

Samuti on otsitud väide, et Tahula farm asub logistiliselt kõige soodsamas asukohas kuna suur osa toormest on võimalik pumbata otse farmist. Haeska biogaasijaama asukohal oleks olnud olulisi eeliseid Tahula ees, kuna Krissi kinnistu lähedase farmi näol on tegemist ühe suurima tooraine tekitajaga Saaremaal. Kuivõrd planeeritavad biogaasijaama ehitised asuvad Kõljala Põllumajanduslik OÜ farmi laudakompleksi vahetus läheduses peamiselt maatulundusmaa maakasutuse piirkonnas, siis leidis Saaremaa Vallavalikogu alles 2024. aasta mais, et planeeritava tegevuse asukoht Haeskas on sobilik, kuna kavandatav biogaasijaam sobitub piirkonna olemasoleva ja planeeritava maakasutusega. Haeska biogaasijaam oleks olnud ka oluliselt kaugemal hoonestatud elamualadest, võrreldes Tahula

biogaasijaamale valitud asukohaga küla keskses. Avaldajad on pööranud tähelepanu sellele juba oma 10. detsembri 2024 kirjas vallavalitsusele. Arusaamatu on kuidas Saaremaa vallavolikogu ja vallavalitsus on jõudnud kahe biogaasijaama asukoha analüüsimisel vastupidistele tulemustele.

Tahula asukoha valiku kahjuks räägib võimaliku õnnetuse/reostuse korral põhjavee reostuse oht Kuressaare joogiveele, mis tuleb Tõlli-Ansi veehaardest, läbib Unimäe puhasti ja jõuab torude kaudu linna trassidesse, k.a. Upa külasse. Põhjavesi on suurel osal Saaremaast nõrgalt kaitstud, mis tähendab, et reostus jõuab maapinnalt kiiresti põhjavette. DP seletuskirja on toodud küll sisse, et käitise tegevuses ei kasutata keskkonnaohtlikke kemikaale, mis võiksid põhjustada veekeskkonna reostusriski, ent samamoodi võivad seda põhjustada põllumajandusjäätmed ning, et sõnniku ja kääritusjäägi hoidlad on kavandatud lekkekindlalt. Sellegipoolest ei saa välistada õnnetusi (nt üleujutused aga ka hoidlates tekivad mehhaanilised vigastused). Nõrgalt kaitstud põhjaveega alal ei tohiks paikneda käitisi, millest võiks õnnetuse korral lekkida selline hulk reovett, mis rikub suure osa Saaremaa põhjaveevarudest.

Avaldajad on seisukohal, et biogaasijaama asukoha valik tuleb hoolikalt üldplaneeringus läbi analüüsida, strateegiliselt keskkonnamõjusid hinnates ning erinevaid ohte ja huve kaaludes. Seda aga tehtud ei ole.

Samuti ei ole biogaasijaama asukohta kaalutud ja hinnatud Saaremaa valla uue üldplaneeringu menetluses, mille KSH aruande eelnõus ei ole sõnagi biogaasijaamast. Seega tuleb eeldada, et biogaasijaama vajalikkust ja keskkonnamõjusid ei ole uue üldplaneeringu menetluses strateegiliselt hinnatud. Biogaasijaama puudutav peatükk on lisatud uue ÜP seletuskirja pärast Tahula suurfarmi DP avalikku arutelu detsembris 2024, kus kogukond tõi esile vajaduse see lahendada ÜP tasandil, mistõttu ei saanudki keskkonna mõju hindajad neile saadetud ÜP eskiisi põhjal biogaasi teemat käsitleda.

Vald on oma vastustes kogukonnale 27.11.2024 selgitanud, et biogaasijaam ei liigitu Majandus- ja taristuministri 02.02.2016. a määruse nr 10 „Kemikaali ohtlikkuse alammäär ja ohtliku kemikaali künniskoguse ning ettevõtte ohtlikkuse kategooria määramise kord“ lisa kohaselt ohtlikuks ettevõtteks, kuna käitises ei kavandata toodetava biogaasi ladustamist. Riskihinnangust ja selle pinnalt täiendatud DP seletuskirjast ilmneb aga, et kavandatavas käitises hoiustatakse ohtliku kemikaalina biogaasi koostises olevat metaani - *„Juhul kui biogaasijaama hakatakse tootma biometaani, siis on vajalik toodetava biometaani ajutine hoiustamine kuni äraveoni. Eesti senistes biometaani tootvates biogaasijaamades on selleks kasutusel biometaani transpordikonteinerid. Biometaan surutakse rõhu all kokku ja pakendatakse balloonidesse. Surugaasi hoiustatakse spetsiaalsetest mobiilsetes transpordikonteinerites (CNG konteinerid), mis täitumisel transporditakse kliendile.“* (Riskihinnang lk 9).

Selleks, et käitis ei liigituks ohtlikuks ettevõtteks kemikaaliseaduse mõistes, ei tohi biogaasi hoiustamise summaarne kogus ületada ohtliku ehk C-kategooria ettevõtte ohtlikkuse alammäära vastavalt majandus- ja taristuministri 02.02.2016 määruses nr 10 toodud künniskogustele, milleks on 5 tonni.

Täiendatud DP seletuskirjas on toodud välja väide: „*Planeeritavas biogaasijaamas üheaegselt hoiustatav metaani kogus ei ületa 5 tonni.*“ (lk 19). Vastavat tingimust – et hoiustatava metaanihulk ei tohiks mingilgi tingimusel ületada viit tonni, ei ole aga välja toodud projekteerimisel arvestamisele kuuluvate meetmete all.

Riskianalüüsi koostamisel on arvestatud, et biogaasijaama süsteemides oleva biogaasi koosseisus oleva metaani ja CNG transpordikonteineritesse pakendatud CNG kogus kokku jääb alla 5 tonni. Seega ei arvesta riskihinnang olukorraga, kus mingitel ettenägematutel põhjustel – nt tarneraskuste, praamiliikluse seiskumise vms tõttu tuleb metaani hoiustada Tahulas suuremas koguses. Väidetavalt ei võimalda biogaasijaama suurus rohkem kui 1 tonni metaani säilitamist ning biogaasijaama rajatakse leekpõleti, mis tagab selle, et olukorras, kus mingil põhjusel ei ole võimalik käärimisel tekkivat biogaasi biometaaniks puhastada ning pakendada või biogaasi koostootmisjaama suunata, siis ei emiteerita seda väliskeskkonda, vaid põletatakse leekpõletis. Vastavad „lubadused“ on aga DP seletuskirjas jäänud ehitustingimusteks vormistamata ega ole seega projekteerijale siduvad ning ei tekita seega ka kogukonnale kindlust, et ehitusprojekti koostamise staadiumis biogaasijaama ohukategooria ei muutu.

PlanS § 126 lg 1 p 5 kohaselt tuleb DP-s lahendada muuhulgas ehitise ehituslikud tingimused. Ehitusliku tingimusena on võimalik sõnastada DP-s ka see, et planeeritav biogaasijaam tuleb projekteerida selliselt, et selles ei ole võimalik ületada biometaani hoiustamist suuremas koguses kui 5 tonni või veelgi enam – seada projekteerimiseks tingimus, et biogaasijaama ehitusloa väljastamine sõltuks biogaasi eksportimiseks kavandatavate gaasitorustike kasutusloast.

Kokkuvõttes jäävad avaldajad seisukoha juurde, et DP täiendatud seletuskiri ja muudatused planeeringulahenduses, esitatud lõhnhäiringute hinnang ja riskianalüüs ei veena kogukonda, et Tahula suurfarm on parim asukoht Saaremaal biogaasijaama rajamiseks. Biogaasijaam ja sellega kaasnevad täiendavad sõnnikuveod Tahulasse ning suurfarmi laiendamine toovad kaasa elukeskkonnale pöördumatud negatiivsed tagajärjed. DP seletuskirjas väidetakse sotsiaalmajanduslike mõjude kirjelduses ühe lausega, et biogaasijaam pakub töökohti ja võimaldab Kuressaare linnale soodsamat ja keskkonnasõbralikku elektrit, ent mitte ühegi sõnaga ei ole analüüsitud planeeringuala lähipiirkonnale tekkivaid sotsiaalseid mõjusid. Analüüsitud ei ole seda, et kohalikud turismitalud kaotavad kliente (keegi ei soovi tulla suvepuhkust veetma tööstusrajooni) ning seega kukub kokku piirkondlik turismiäri, kaovad töökohad. Kinnistute hinnad langevad. Lõhnhäiringute suurenemine ja potentsiaalne plahvatusoht mõjutab lähiala elamumaa kinnistute likviidsust ja seega ka turuväärtust. Avaldajate hulgas ei ole isikuid, kes oleks huvitatud täna töökohtadest planeeritavas biogaasijaamas. Avaldajaid ei mõjuta selle rajamine positiivselt mitte ühelgi moel.

11. veebruari 2025 ärakuulamisel ei esitanud vald täiendavalt dokumente, mis tõendaksid, et lähiala talude omanikud ja elanikud oleksid andnud biogaasijaama planeerimiseks oma nõusolekud. Valla

poolt avaldajatele 06.12.2024 edastatud väljavõttes DP eskiisist ning sellele lisatud kirjas on toodud kinnistute nimed Mäeotsa, Juta, Lauda ja Oro, kuid mitte ühegi kinnistu omaniku allkirju kirjast ei ilmne ning 11. veebruari koosolekul keeldus vaid tõendamast, et nende kinnistute omanikud on arendusega nõustunud.

Kogukond on jätkuvalt Tahula suurfarmi laiendamise ja biogaasijaama rajamise vastu.

Avaldajad paluvad mitte anda heakskiitu ja mitte kehtestada Tahula külas Tahula suurfarmi detailplaneeringut, kuivõrd kavandatud tegevus ületab piirkonna elukeskkonna ja looduskeskkonna taluvuse, võib põhjustada põhjavee saastumise, toob kaasa olulisi lõhnhäiringuid ning õhusaastet, mis võib olla tervist kahjustav ning kõigele lisaks suurendab mürasaastet ja liikluskoormust väikses külamiljöö. Avaldajad leiavad, et biogaasi tootmiseks on võimalik leida Saaremaal piirkondi, kus inimasustus ei paikne nii lähedal ja põhjavee kiht on kaitstud. Uue biogaasijaama asukoht tuleks sealjuures ära määrata uue Saaremaa valla üldplaneeringu menetluses. Ilma keskkonnamõju strateegiliselt hindamata sedavõrd olulise mõjuga ning piirkonna elanike elukeskkonda mõjutava käitise kavandamine on lubamatu.

Lugupidamisega,

Allkirjastatud digitaalselt

Liisa Linna

Vandeadvokaat

Avaldajate volitatud esindaja